

Citiți lecția din manual: *Polis-ul: organizarea internă. Atena și Sparta. Procesul de colonizare*, notați schița lecției pe caiete și rezolvați fișele de lucru.

Polis-ul: Apariție și organizare internă

1. Definiții

Acropolă (din limba greacă: *akros* = „ridicat” și *polis* = „oraș”) = zonă întărită a unui polis, de cele mai multe ori aflându-se pe o colină greu accesibilă.

Agora = piața publică, centrul polisului.

Chora = zona rurală din afara cetății, pământul fiind divizat între cetățenii polisului.

Arhonte = conducător ales din rândul aristocrației cetății (elitei bogate).

Cetățean = locuitor cu drepturi depline al cetății.

Magistrat = funcționar public, ales din rândul cetățenilor, prin tragere la sorți sau numire, pentru o perioadă determinată de timp.

2. Ce este un polis?

- în spațiul grecesc, formarea unui stat unificat a fost împiedicată de fragmentarea geografică a reliefului;
- secolele IX-VIII î.Hr. - apariția orașelor-state (polisuri) în spațiul grecesc, cele mai importante fiind următoarele: Atena, Sparta, Theba, Corint, Olimpia, Argos, Megara, Efes și Milet;
- polisurile au luat naștere prin unirea mai multor așezări într-o comunitate mai mare, cu propriile legi, instituții și monede diferite (cazul orașelor-state Atena și Sparta), clanurile și triburile s-au organizat, fortificând așezările vechi cu ziduri de apărare;
- etapele formării unui polis: construirea **acropolei** și a **agorei**, reunirea locuitorilor din zonă în jurul acestora, formarea orașului (clădiri publice: amfiteatru, temple și locuințe) și construirea zidului înconjurător al așezării;
- locuitorii polisurilor au separat treptat zonele de locuit de acropolă (rol politic, economic și religios) și de agora (rol comercial și loc pentru adunările publice), în afara zidurilor fiecare polis având **chora** proprie;
- cetățile grecești au cunoscut aproape toate tipurile de guvernare, de la regimul politic monarhic, la cel democratic (Atena) și aristocratic (Sparta);
- treptat, majoritatea polisurilor au trecut de la o conducere de tip monarhic la **arhonți** aleși, care au condus în numele **cetățenilor**.

3. Organizarea internă a unui oraș-stat

- categoriile sociale dintr-un polis au fost următoarele:
 - a. Cetățenii: oameni liberi (bărbați), cu drepturi politice depline, care au avut dreptul de a participa la conducerea cetății;
 - b. Femeile (fără drepturi politice): nu au fost considerate egale cu bărbații și s-au ocupat doar cu treburile casnice;
 - c. Străinii (nou-veniți în polis): oameni liberi, fără drepturi politice;
 - d. Sclavii: lipsiți de libertate personală, nu au avut drepturi politice.
- principalele instituții politice ale cetății grecești din Antichitate:
 - a. Sfatul: a supravegheat **magistrații**, a stabilit măsurile de politică internă/externă și a supravegheat respectarea cultului zeilor;
 - b. Adunarea cetățenilor: a dezbătut cele mai importante probleme ale cetății și a votat legile;
 - c. Magistratii: au pus în practică hotărârile sfatului sau ale adunării, au condus armata și au împărțit dreptatea (atribuții judecătorești).

Pentru o mai bună înțelegere a subiectului studiat vizionați următoarele videoclipuri:

<https://www.youtube.com/watch?v=3YrJxz6xsAk>

<https://www.youtube.com/watch?v=H2KmNky8SYI>

Fișă de lucru: Polis-ul: Apariție și organizare internă

Citiți cu atenție textul de mai jos, apoi răspundeți cerințelor:

„Cetatea este o întovărășire desăvârșită, pe care o alcătuiesc mai multe sate. Ea stăpânește toate mijloacele pentru a face față propriilor nevoi și (...) își atinge scopul. Cetatea s-a ivit din nevoia de a trăi și dăinuie pentru ca oamenii să poată duce o viață fericită, ceea ce ne face să spunem că o cetate fericită există prin însăși rânduiala firii, la fel ca și cele dintâi întovărășiri...

E lesne de înțeles că trebuie să numim cetatea un așezământ al Firii și pe om - potrivit rânduielilor aceleiași Firi - un animal politic.”

(Aristotel, *Politica*)

1. Formulați, pe baza textului, o definiție a cetății.
2. Explicați, pe baza textului, în ce mod a reușit cetatea să facă față propriilor nevoi.
3. Menționați, pe baza textului, o cauză care a determinat apariția cetății.
4. Cum a numit Aristotel cetatea, respectiv pe om?

ȘCOALA COOL
EDUCAȚIE PRIN CONȚINUT

BIBLIOGRAFIE:

1. Dumitrescu, Doru, Manea, Mihai, *Mic dicționar enciclopedic de termeni istorici*, Editura Meronia, București, 2008.
2. Ghețău, Gheorghe Florin, Ghețău, Olenca Georgiana, *Istorie: Manual pentru clasa a V-a*, Editura Aramis, București, 2022.
3. Ochescu, Maria, Oane, Sorin, *Istorie: Manual pentru clasa a V-a*, Editura Art Klett, București, 2022.
4. Aichimoaie, Adrian Ilie, Boșcodeală, Felicia Elena, Diaconu, Maria Aurelia, Diță, Ion Nicolae, *Istorie: Manual pentru clasa a V-a*, Editura Booklet, București, 2022.
5. Stoica, Stan, Becheru, Dragoș Sebastian, Bartic, Marcel, *Istorie: Manual pentru clasa a V-a*, Editura CD Press, București, 2022.
6. Rotundu, Elvira, Tomescu-Stachie, Carmen, *Istorie: Manual pentru clasa a V-a*, Editura Corint Logistic, București, 2022.
7. Băluțoiu, Valentin, Grecu, Maria, *Istorie: Manual pentru clasa a V-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2022.
8. Stan, Magda, *Istorie: Manual pentru clasa a V-a*, Editura Litera, București, 2022.
9. Berstein, Serge, Milza, Pierre, *Istoria Europei*, Editura Institutul European, Iași, 1998.
10. Jenkins, Simon, *Scurtă istorie a Europei: de la Pericle la Putin*, Editura Litera, București, 2019.
11. Field, Jacob F., *Istoria Europei în pilule*, Editura Litera, București, 2019.
12. Montanelli, Indro, *Istoria grecilor*, Editura Artemis, București, 1996.

